

Резултати комунистичке пропаганде у Црној Гори

Национални фронт, који се све јаче и све у огромној снази формира код нас и у свијету уопште, против комунизма, не долази због комунистичког, социјално-економског програма, колико због његовог моралног учења. Комунизам, односно марксизам је објавио безбројнирши рат свим основним етичким вредностима, на којима је почивало досадашње друштво. Тај рат има дакле, прво да расчисти са таквим буржојским моралом, па онда треба да дође социјализација добара. Ранији социјални и религијски покрети, алевовали су пражетвенико на чокећа, као на моралну личност. Зато се сви покрети скоро слажу у основним етичким принципима. Али када се појавио Чувствителан Маркс, он је морална схватања поводио под „дијалектички материјализам“, те на тај начин покушао потпуно уништити дотадашња морална схватања. Мјесто ранијег морала долази „класни морал“, који је у основи својој неморалност. То претварање човека у животињу — у врећу без икаквих идеала осим stomachних, назвало је велику опозицију код појединаца и друштва и нација.

Поставља се питање какве је моралне последице оставила комунистичка пропаганда у Црној Гори, за вријеме од назад неколико година свога роверане. Као што је познато, код Црногораца је постојало претежно патријархални живот објер рјетством, традицијом, еписком ширином, изражен у рјечица „чостој и јуштво“. Доста је да напоменемо, да су Црногорци својим завишеним схватањем живота, били чувени као ниједан народ њиховог броја и површине на свијету. О томе постоје читаве књиге и члаци у домаћој и страниј литератури.

У таквој средини, појавила су се у Црној Гори, домаћи и страни агенти комуниста. Прије свега, они су почели подривати систематски и смислено оне етичке постулате, које је Црногорац вјеровима држао и одржао, као сакраменталне норме. Уздрало се по вјерским свјетинама. Док се раније у Црној Гори није чула постоје свјетине, сада ови зараза језика узима великог маха. Псују не само одрасли и просвјети, него и дјечаци и дјевојчице и интелегенција. Постоје икључ дјетан народних писања, постоје се превати скандалозне и вртларне pjesме о св. Сави, св. Василију, св. Петру Петлинском. Проповијдало се је кривоколство, непосрједивање цркаве, несливљење крсног славе. Крст часни, некадашњи символ вјерског одређивања старих Црногораца, постао је „безумље“ за новотарце. Као некада за денегенерације Грке. На овај начин кроз не више него десетину година, црногорско село, маа те није потпуно ликвидирао са свим вјерским објерима. У једном племени нпр. пошла је комунистичка жагда толико далеко, да је преко ноћи ушла у цркву, изишлја одуда свештеничке одежде и у њих обукао магарац. Непрозбојна свјетина нарочито је прогларано, тако да комунистички агенти, ипаче неерални судији и бадавације, могли су се једино видјети на послу свечаног дана.

Комунисти су праву пустош створили и у црногорској породици. На том руинарају и пустошном раздице се планси. Прво је уништен ровертски ауторитет. Отат и мајка су са застарјелим појмовима и дјена са наврашеном 12-том годином, треба да извућ испод њихове власти. Тако рауларацион свих објера, дјена добијају приоритет над својим старијим сродницима. Тежња је да се убиједи старији у своју младост, да те даау да право млађама. Није чедо што су оваквом пропагандом заведени селаци, него њој се подлујуду, који поспједују и високо образовање и високе положе. Отуда видимо врло често проповједнике комунизма по Црној Гори, синове државних и друштвених функционера: објерца, чиновника, тргована, свештеника.

Кад већ поменуемо свештенике, ред је да речемо неколико ријечи специјално о њима, у вези са комунизмом у Црној Гори. Као што смо већ напоменули, комунизам се нарочито бацио на уништење вјере у Бога и природно би било да се они, који су носиоци и проповједници те вјере — свештеници набу у јединствено фронт против безбожника ипаче свједанији гори од јуде или обични преварници.

Напоменавамо, да ни немамо у обзир, када овако строго судимо, велику вјешину црногорског свештенства, него само оно мањину, која је са епитраха дјелу у незнабошачком и комунистичком духу. И што је још горе, неколико свештеника постану су сарадници комуниста — зјутанци Чувута, те мјесто животворног крста хришћанског символа, ставише на себе антихристов знак — петокраку звјезду. Лепши су безбожници и сви развратници и грешници овога свијета и пред Богом и пред људима од ових обманљивача. И фарисеји и незнабошачки жречери су завишенији у очима свих који истину држе, од ових бијелица и мислених иншета. Да су се бар прије него је њихов дом постао у многим мјестима центар безбожничтва, одрекли свога знања, ми би ни опростили бар упола. Овако ми нема опростиња ни од људи, јер су се пред њима лако третварали, ни од Бога, јер су га проповиједали ради ухљебова, а нијесу у њега вјеровали. Апостол Павле захтјева, да свештеник прво уреди свој дом, па онда друге да упуњује, а овамо дом неких свештеника, постао је легло сатанино...

Нијесу од комунистичке пропаганде сачувани ни друге етичке вредности црногорске породице. Проповиједане слободна љубави међу дјенацима и дјевојкама, ипаче међу младима, омладине, узело је било од назад неколко година вјештачења на то, да је шкрља у својим васпитним књигама била легло и расадник комунистичке народности. Ако се докучу нестакну, ипаче се докучу валију и одбраћу школе од њихова кога знања, да је на неки начин ономогајно (нарочито су ученици, подстањени од вођа комуниста са уличне, подметгани чаким наставницима разне подвале). Ученици, који су под утицајем домаћег васпитања остали ван утицаја комунистичке пропаганде, побоготовани су од својих другова и од самих наставника-левитара.

Пред деморализације омладине на дому и у школи, проповиједано је породистивење, непоситовање кулства, пријатељство и другарство, зетим блуд. Тако је породични живот у Црној Гори дошао био до ивице пропасти под иваломом комунистичке пропаганде.

Русећи вјеру и породицу, комунистичка пропаганда се освјетла дјено и држео, па је подривала све што чојека чини чојеком и што народ чини народом. За ну је богата традиција Црногораца била глупост, па је свуда измијавила штогод веже са пролошћу. Кауфиларано и подмукло, комунисти су се са архаичку природу, ли судији и скоро били овладали јавним мњењем. Не само она друштва (као „Самомоћ“), која су била у њиховим рукама; него многа национално-културна друштва, бијаху попуњена комунистима. Вујсија су им биле организације политичке страње у Црној Гори. Кољико је њихова безбожност ишла далеко, доста је да напоменемо, да се рјетико ко могао сакрхити по селаци и градовима, а да му комунистички агенти не одрже по неколико говора изајакли народу своју идеологију. За исту сврху служили су им народни сабори, црклене славе, славе и сјај јавни и приватни скуполи.

Но ипак, код Црногораца није убијен сваки полет за добро и уздиго, ипаче би нашо племе на пропасти било суђено и скоро народна стана, требе срба на којеу лута гуја снава, пробудило се је, да спасава све што је

Вама, брижним и сјетним читаоцима и сапатницима села и градова, писаће неће бити радости и весела. Не!!! Та су писма престала и замрла. Она су остала у нашим сјећањима и још даље, јер се већ изгубило осјећање на иштвине и повјерење које смо имали и у писменим и у усменим односима.

Одакле вам год писали биће вам иста слика. Писали вам из Цринце или из Дробњака, Бјелопавлића, Пилера, пустог Колашина, или одакле друго, исте су вам слике, прилике и утицји из свих села поменутих племена.

Драги наши читаоце и сапатници, ми смо вам били исте але судбине и злога улеса као и ви. И ви сте тамо патили, и ми смо овамо патили. И ми смо овамо ужасно трјепаји и стрејепаји као и ви тамо. Нас су овде убијали, палили и пљачкали, а то су исто чинили, ваши и наши партизани, и тамо као и овамо. Тамо нијесте смјели објерити зуба као ни ми овамо. Ви тамо нијесте имали повјерења као ни ми овамо. Изгубили сте били појам пријатељства, кумства, братства и побратимства као и ми овамо. Тамо нијесте смјели поштовати Бога и хришћанство и свијетла крво ми ми овдамо. Тамо сте ви, као и ми овамо, морали хуити прошлост, а жељети и изграђивати неку крваву и црвену будућност. Тамо сте ви, као и ми овамо, морали бити безбожници и незнабошци. Ви сте тако, као и ми овамо, морали издесивати неког црвеног и крвавог „Бога“ на лешевима ваше браће, кумова и пријатеља. Ви тамо у Цринци, Пилерима, Бјелопавлићима, Дробњацима, Кољацима, Штрпању, и свуда, нијесте смјели да се гласно изгинућу браћу као и ми овамо, оставили нашим селима, као и свуда, Бенина. Свуда је исто бескрупуљно био један метод, једна црвена гдјава и крвава убилкача, зајакли рука. Драга браћо читаоце и сапатници, срамни наши партизани, на исто подле наше доимчивости и варали наше људе и убијалих нас, на црниници и на српиритци на нишану Црне Горе. Да се ви забјерете у свијетско примитивологија злочина. Једна је исто крвава крвава злочиница и црвена гдјава, која је свуда по целој ојерујој поавуљалоно и измученој земљи. Овамо су нам казаквали евакуације читавих села. Те су проклетје и паклене евакуације трајале од три па до пет звјездица месеци. И ми смо вам овамо, као и ви тамо, морали напуштати своја села јуна живота и ко-

Селаци, гдје нема ипачеке тељеће стоке обрјаћеје се ипачизација њога властине. Заколете их да вас даду маале или које да узорете. Овај анају да ви нијесте крива за то, које је свуда наш непаћењ народ. И учините ва.

Здрво, а ријечи све што је болесно, да опет као некада црногорско стичје буде расадник чојства и витештва. Није само данас објављан рат комунистима, него свим резултатима њиховог првавог рата у Црној Гори. Једнаки су са комунистима и њихове су свјетине или насјећене слуге сви они, који сеју свјетско, који сема рјују све оне узаким селацима Црногорице исто као и они, што пљачкају, упујају и сатуру црногорско село. Зато, сви који казакли иду као јевари, морају свијетљати својелошћу честиности, љубављу за народ, бити правни апостол-љубомољне у све кутце Црне Горе, гдје је комунизам носило мрак, пустош и пријебел. Јер комунисти су ипачеке завитван и доброт није дељко Црној Гори. О ипачеке добреће и кориснеће није учио црногорског селкаци у економском вите у културном погледу издрвоно, комунизам је руино своје културноство. Јер је негована и изгубила у суиштвности са примитивизмом у Црној Гори, како је у усрпирским броју „Глас Црногорице“ документовано дошао до Хр. Хр. Вукотића у члацику „У фронт против комунизма“. Али је оставано друге резултате: неморал и разврат и оскрваљење прагвог и узвишеног народног живота. В.

моције, па објекати у страшиња и збејегове. Сад су наша села празна, пушта, запалена и гробна. Та су наша ојабела села још један доказ партизанске и комунистичке пустошности. Ето, они су нас, овамо, као и вас тамо, намјерно доводили у овакав положај да оставнемо без свега, и умовали су да на овај начин створе, војску безакучника по св, валда, мислили да ће им то бити велика корист за њихове бескумичне комунистичке идеје. Али неће. Ми се враћамо у своја села, у своје заосеке, у своје обкривљане домовете. Продућивамо живот у нашим пољима, али ћемо зато и њима скратити живот утолико прије уколико будемо јаче пронули да створимо себи начин живота и домаћу равнотежу у нашим односима.

Код нас овамо, као и код вас тамо, није се смјело у јутро чути добројутро — добро дан, или помов Бог; кад је вече није смјело бити — добро вече, и још горе, по одлуци комунистичког виђеја — на све ове поздраве, није... смјело одговорити — добра ти срећа. Ми смо ти били потпуно тршени и ошаумњени људи. Нас које слушах овде, или оне негаје друго, што ти причамо, не би могао прелуштати дуго и дуго времена о свим тим чудима и чудесима која су се на нас раставоравали као неким проклетством. Ми смо доживјели неко послане, не послане од Бога, но од Бавола, сатане, сатане сетањала, или још нешто ако има нече. Код нас тамо, као и код нас овамо, није се смјело чити — позови нам Боже, саучуј! са Боже. Нијесу нам зновина зновина, није нам црква појала и служила; није нам нећеља долазила; нијесу нам долазили благи дани, већ све црни од црнега, све крвави од крвавијега и тако до бескраја, до оцаја...

И вас тамо у Дробњацима, као и нас овамо у осталим племенима, чујемо да су поубијали, злокобни комунисти, читаве породице. Вама тамо, кумаме, убише, око 20 Караџина, убише 17 Јауковића и толико других. А нама овамо, у Бјелопавлићима, поубијају читаве породице Брајовића, Шарановића, Пављевича, Јаровића, Петрушиновића и других. Драга браћо читаоце и сапатници тамо, као и овамо, бацајте ждје у јаме. Ох грозоте!!! И живи људи тамо и наши људи овамо скачавају и замишљају пошто долази да на у бедарим јамкама... Ох туге!!!!...

Ово писмо прекинућемо на овоме па ћемо вам послати други пут још о томе чему и за нас тамо и за нас овамо. Абедар.

СВИЈЕТЛИМ СТАВАМА национализма

Ми смо пошли станов великих прегнућа, Самодринцања, болова и рана — За примјером наших славних великана, Најовице с врела наших надихања.

Ми смо пошли свијесни историје наше Истине крозлу с бистањих хиландара; Пошли смо у борбу против лавинара, Што плују на проласт, традиције наше.

Против дивљих банда, ругобе и срава, Против њиховог глуму окупале ште, Против безбожника, гнусних варљаци, У одбрану нашег Светосавског хрвана.

Ми смо пошли свијело, уадагута чела, Пошли смо на валов голних страћа Да у артељима суавобесних дана Сачувамо наша објерва селца.

И тако на куту великих прегнућа! — Обавеза дугог живота и смисла — Неће нико стати... Кроз нас наших рана Освеариће дјело нашег Хрекурија.

Националистички

Селаци, освајете сваку стону земљу, Јер од васега круде зависи остварак села и града!

Селаци, не најајете се; у другог! Долази вам знања много тежко од плоче. Мињују учу докучили сте умих љубавија жита и с плуца изгавани стасе. Како ћете дочекавати идућу? Партизане су вам опљачкали село и крпау, и кољу и онду. Све непокретно су вам уништили, домоце пољаници. Због тога се селаци знају да стварања вјак долазе. Спремајте се уиријепа!

bisogna che — треба да; voglio — хоћу; vuole — хоће; итд., као и последије су перлатива и глагола који изражавају вјероване, захтевање, сумњу, страх, радост, изненађење, сажаљевање итд., употребљава се, као и у француском, коњузив (савезни начин), н. пр:

È possibile che egli sia a casa — вјероватно да је он код куће
 Sarà possibile ch'egli sia a casa
 Era possibile ch'egli fosse a casa
 Sarebbe possibile ch'egli fosse a casa

I CONIUGAZIONE

Alla prima coniugazione appartengono tutti i verbi che terminano in „are“

Сложена времена	Проста времена
Indicativo — показни начин	
Presente: io amo — ја волим tu ami — ти волиш egli ama — он воли noi amiamo — ми волимо voi amate — ви волите essi amano — они воле	Passato prossimo: io ho amato — ја сам волио tu hai amato — ти си волио egli ha amato — он је волио noi abbiamo amato — ми смо вољели voi avete amato — ви сте вољели essi hanno amato — они су вољели
Imperfetto: io amavo — вољах tu amavi — вољаше egli amava — вољаше noi amavamo — вољасмо voi amavate — вољасте essi amavano — вољаху	Trappassato prossimo: avevo amato — бијах волио avevi amato — бијаше волио aveva amato — бијаше волио avevamo amato — бијасмо вољели avevate amato — бијасте вољели avevano amato — бијаху вољели
Passato remoto: amai — водах amasti — волаш amò — волаш amammo — вољасмо amaste — волите amarono — вољаше	Trappassato remoto: ebbi amato — бјех волио avesti amato — бјеш волио ebbe amato — бјеше волио avemmo amato — бјесмо вољели aveste amato — бјесте вољели ebbero amato — бјесу вољели
Futuro: amerò — вољећу amerai — вољећеш amerà — вољеће ameremo — вољећемо amerete — вољећете ameranno — вољеће	Futuro anteriore: avrò amato — будућемо вољели avrà amato — будуће вољели avrà amato — будуће вољели avranno amato — будуће вољели

Condizionale — погодни начин

Presente: amerei — волио бих ameresti — волио би amerebbe — волио би ameremmo — вољели бисмо amereste — вољели бисте amerebbero — вољели би	Passato: avrei amato — био бих волио avresti amato — био бих волио avrebbe amato — био бих волио avremmo amato — био бих вољели avreste amato — био бих вољели avrebbero amato — био бих вољели
--	--

Imperativo — заповједни начин

ama — воли ти ami — нека воли он	amiamo — волимо ми amate — волите ви amino — нека воле они
-------------------------------------	--

Congiuntivo — савезни начин

Presente: che io ami — да волим che tu ami — да волиш che egli ami — да воли che noi amiamo — да волимо che voi amiate — да волите che essi amino — да воле	Passato: che io abbia amato — да сам волио che tu abbia amato — да си волио che egli abbia amato — да је волио che noi abbiamo amato — да смо вољели che voi abbiate amato — да сте вољели che essi abbiano amato — да су вољели
Imperfetto: che amassi che amassi che amassi che amassimo che amaste che amassero	Trappassato: che avessi amato — да бих волио che avessi amato — да бих волио che avesse amato — да бих вољели che avessimo amato — да бих вољели che avessero amato — да бих вољели

Infinito — начин неодређен

Presente: amare — вољети	Passato: avere amato — имати вољели
------------------------------------	---

Gerundio — герундиј:

Presente: amando — вољешћи (вољети)	Passato: avendo amato — имавши вољели
---	---

Participio — партицип:

Presente: amante — вољешћи	Passato: amato — вољели
--------------------------------------	-----------------------------------

II CONIUGAZIONE

Alla seconda coniugazione appartengono tutti i verbi che terminano in „ere“

Проста времена	Сложена времена
Indicativo — показни начин	
Presente: io perdo — ја губим tu perdi — ти губиш egli perde — он губи noi perdiamo — ми губимо voi perdete — ви губите essi perdono — они губи	Passato prossimo: ho perduto — ја сам губио hai perduto — ти си губио ha perduto — он је губио abbiamo perduto — ми смо губили avete perduto — ви сте губили hanno perduto — они су губили
Imperfetto: perdevo губљах perdevi — губљаше perdeva — губљаше perdevamo — губљасмо perdevate — губљасте perdevano — губљаху	Trappassato prossimo: avevo perduto — бијах губио avevi perduto — бијаше губио aveva perduto — бијаше губио avevamo perduto — бијасмо губили avevate perduto — бијасте губили avevano perduto — бијаху губили
Passato remoto persi — губљах perdesti — губљаше perse — губљаше perdemmo — губљасмо perdeste — губљасте persero — губљаху	Trappassato remoto: ebbi perduto — бјех изгубио avesti perduto — бјеш изгубио ebbe perduto — бјеше изгубио avemmo perduto — бјесмо изгубили aveste perduto — бјесте изгубили ebbero perduto — бјесу изгубили
Futuro: perderò — губићу perderai — губићеш perderà — губиће perderemo — губићемо perderete — губићете perderanno — губиће	Futuro anteriore: avrò perduto — будем губио avrà perduto — будеш губио avrà perduto — буде губио avranno perduto — будемо губили avrà perduto — будете губили avranno perduto — буду губили

Condizionale:

Presente: perderei — губио бих perderesti — губио би perderebbe — губио би perderemmo — губили бисмо perdereste — губили бисте perderebbero — губили би	Passato: avrei perduto — био бих губио avresti perduto — био бих губио avrebbe perduto — био бих губио avremmo perduto — био бих губили avreste perduto — био бих губили avrebbero perduto — био бих губили
--	--

Imperativo:

perda — губи ти perda — губи он	perdiamo — губимо ми perdete — губите ви perdano — нека губе они
------------------------------------	--

Congiuntivo:

Presente: che perda — да губим che perda — да губиш che perda — да губи che perdiamo — да губимо che perdiate — да губите che perdano — да губе	Passato: che abbia perduto — да сам губио che abbia perduto — да си губио che abbia perduto — да је губио che abbiamo perduto — да смо губили che abbiate perduto — да сте губили che abbiano perduto — да су губили
--	---

Imperfetto: che perdessi che perdessi che perdesse che perdessimo che perdeste che perdessero	да губљах или да бих губио итд. да губљасмо или кад бисмо губили итд.	Trappassato: che avessi perduto — да бих губио che avessi perduto — да бих губио che avesse perduto — да бих губили che avessimo perduto — да бих губили che avessero perduto — да бих губили
--	--	---

Infinito:

Presente: perdere — губити	Passato: avere perduto — имати губио
--------------------------------------	--

Gerundio:

Presente: perdendo — губивши (губити)	Passato: avendo perduto — имавши губио
---	--

Participio:

Presente: perdente — губећи	Passato: perduto — губио
---------------------------------------	------------------------------------

III CONIUGAZIONE

Alla terza coniugazione appartengono tutti i verbi che terminano in „ire“

Проста времена	Сложена времена
Indicativo:	
Presente: io dormo — ја спавам tu dormi — ти спаваш egli dorme — он спава noi dormiamo — ми спавамо voi dormite — ви спавате essi dormono — они спавају	Passato prossimo: ho dormito — ја сам спавао hai dormito — ти си спавао ha dormito — он је спавао abbiamo dormito — ми смо спавали avete dormito — ви сте спавали hanno dormito — они су спавали
Imperfetto: io dormivo — спавах tu dormivi — спаваше	Trappassato prossimo: avevo dormito — бијах спавао avevi dormito — бијаше спавао

За економску реконструкцију Црне Горе

ЈАВНИ РАДОВИ

Послије засијања свих површина плодног земљишта и најужније оправке селачких спаљених домова, што смо ставили у задатак новим општинским самоуправама, уз помоћ италијанских војних власти; те након оживљавања трговачког промета у нашим градовима и варошима путем трговачког Конзорција; у нишу даљих мера, за економску реконструкцију Црне Горе, најважније је отварање јавних радова.

Црна Гора будући да нема никакве индустрије, у којој би упослила своју радну снагу, а с обзиром да је у земљи оскудна, те нема ни развијене пољопривреду; а услед слабог саобраћаја и ратних прилика трговина и занатлијског промета; она је и раније, у доба мира, а сада потпуно, све више полагала у инвестиције и јавне радове. То је и до сада био најважнији и веога вредан његов становништва, и ако је бив. југословенска управа била и у томе према нама веома шкрта, јер је ипак било изградња јавних грађевина — државних зграда, државних, бановинских и сеоских путева, цистерна за воду и других мањих објеката, на којима је наш селак и радник могао доћи до новца бар за сув хљеба, со и обућу.

За последњу годину дана, услед рата и партизанске побуне, не само што су престали јавни радови, него је наш селак и радник у великом броју остао без крова над главом, ошњачан од партизана разним порезима, па стоји у мисли, у одијелу и обући, да се та више и у новцу; а бив. државног претстава и зараде, испреличане, посластице, паре.

И да, тако, ни парен, го и бос, улози, је и задњи данор своје снаге, због пуштања и се на живот и смрт, да се ослободи од бунтовника, који му и тако рђаво положају погоршаше и који га на срп осудише, бори се и го и гладав, да би ставио мир и свој себи и својој породици.

Тако је, под оваквим приликама, отаран и једно од ова два велика узрока, који су јединајчица да се куповна моћ наших селца и радника неколико год побољша, да може обезбедити најужнија средства за egzистенцију себе и своје породице.

Разумијемо је да, у оваквим приликама не можемо очекивати неке јавне радове огромних димензија, па о нама нећемо ни говорити. Расчланили ћемо оно што је могуће.

Код нас су још такве прилике да се селак и радник не може удаљити од своје куће, јер још води борбу противу оних који га двоструко погробше и економски уништише; он ће и кад заврши главну битку, још дуго бити привезан за своје село и своју кућу, јер ће још морати да бди и будно чува свој мир, да чува свој дод, да чува свој друм и да да поред тога оправља порушени и спаљени дод, обуривања пут и спроводи моћ, и да уради ништа на својој земљи.

Зато му треба створити реду и зараде баш ту на дому, да буде и јавни ване луке и „факкултетлије“ (међу којима има и старјих), да се прогласе кроз црногорске школе, изазване из њих као зајерад, да на најсирепији начин врше злочинства и да се врши мисокт блуда и пљачкања зехуде имовине црногорске сиротине. Зар такви људи да нам тумаче ријечи науке? Зар такви људи да буду бирани да нам предаваће и с нама управљају? Не, то не може да буде! Не, може се више докопити да под заштитом „диплома“ или титуле, ради ко што хоће. Сада, у овим приликама, свако је са себе скинуо маску и открио се; па је дошло вријеме да се свакоме подари оно што је заслужио према раду и делу. По заслугу и награду подијелити, то је интерес појединца и наше државе.

П. М. Лазина

орган реда и мира и радник на економској реконструкцији свога дома, села, града и земље.

Скоро свако село у Црној Гори има порушених и спаљених црква, школа и селачких кућа, поломљених мостова и упропашћених путева. Цркви и школе треба обновити, да би повратили већу и морал; селачке домете треба подијелити, да би се људи заштитили од невремена и болести; а путеве и школе треба оправити, да би се успоставио саобраћај између села и града и између градова, да би се обновио промет и економски живот у опште. А то је свакоме селцу и раднику рад на дому, испред његовог села и града.

То би требали бити први објекти наших јавних радова.

Ни селци чији су домови порушени, ни органи цивилне и војне власти у чији домен спадају ови задаци, не би требали да некажу на репарације које су у пројекту, већ би, пре, на макар и недовољне, кредите требали неопходно да употребе на јавне радове, на реконструкцију и оправку ових селцу и раднику најближих и најужнијих објеката.

Познато је да је наш човек и сувише велики квалер до раскалашности и расликуштва, те и кад би му биле досушене репарације за упропашћену имовину, не би му ове требало исплатити у новцу, него једино у материјалу за оправку куће и надицу у новцу или у намјерицама, за најужније потребе. Јер би једино тим путем био створен репарацији и помоћу.

Наш селак нужден је и новца и животних намјерица. А да би се на овим јавним радовима мобилисала сва радна снага, било би веома нужно, да се наднише исплаћу дјелимично у новцу, а дјелимично у бонусима за животне намјерице. У ту сврху, требало би, чим се тим радовима приступи, да се и свакодневно требовање животних намјерица услови давањем радне снаге на овим јавним радовима, јер би радна мобилизација само тим путем успјела.

Тим путем, незапослени би дошли до рада, гладни до хљеба, боси и огољени до обуће и одијела, бескућници до свога крова, оштећени до најбрже и највјерније накнаде и обезбједили своје породице.

Разумијемо је да, у оваквим приликама не можемо очекивати неке јавне радове огромних димензија, па о нама нећемо ни говорити. Расчланили ћемо оно што је могуће.

Селаци, ви чија су плаћа остала неопштећена, ејте се ваше браће погорелаци! Сјетите се како живе они који не могу ни домова, ни столице, ни хљеба. Који не могу ни одијела, ни обућа, ни накнаде. Сјетите се најбогатијег црногорског села Барњина која је претрпела у прах и пепел. Сјетите се и других села широм Црне Горе који небратска рука немољерно уништи. Сјетите се њих и поздравте их!

Тумачи земљотреса

Прије неки дан осјетно се јак земљотрес у Шетину. Уморни талас је био вертикалан, као да је неко из дубине земљине угробе ударио маљем у правцу површине.

Сутра дан могло су се чути међу шетинцима оваква тумачења:

— Јошма да нијесу то руски гадобранци бацили оне погаче колико гучало, што се у нама партизанима због обављаних ?

— А чије до Баволом, но ће то бити Черниа постоја неге поздравне подијелити са војском, да отворе озбије фронт, па су им партизани ишће заплени у оге наше стјење, под земљом !

— Ма није ни то, ни то; но ће бити да су Руси са маљем онога тумача десили до нас, па ударили оздо чекиња до им се јави деуг Меша !

— Е, види, како побже невазачко, тумач кад они стигнуће ?

egli dormiva — спаваше
noi dormivamo — спавасмо
voi dormivate — спавасте
essi dormivano — спаваху

aveva dormito — бијаше спавао
avevamo dormito — бијашмо спавали
avevate dormito — бијаште спавали
avevano dormito — бијашу спавали

Passato remoto:
dormii — спавах
dormisti — спавахеш
dormi — спавахеш
dormimmo — спавасмо
dormiste — спавасте
dormirono — спаваху

Trappasso remoto:
ebbi dormito — бјех спавао
avesti dormito — бјеш спавао
ebbe dormito — бјеше спавао
avemmo dormito — бјесмо спавали
aveste dormito — бјесте спавали
ebbero dormito — бјеху спавали

Futuro:
dormirò — спаваху
dormirai — спавахеш
dormirà — спавахеш
dormiremo — спаваћемо
dormirete — спаваћете
dormiranno — спавахеш

Futuro anteriore:
avrò dormito — будем спавао
avrà dormito — будеш спавао
avrà dormito — буде спавао
avremo dormito — будемо спавали
avrete dormito — будете спавали
avranno dormito — буду спавали

Condizionale:

Presente:
dormirei — спавао бих
dormiresti — спавао бих
dormirebbe — спавао бих
dormiremmo — спавали бисмо
dormireste — спавали бисте
dormirebbero — спавали бих

Passato:
avrei dormito — био бих спавао и т. д.
avresti dormito
avrebbe dormito
avremmo dormito
avreste dormito
avrebbero dormito

Imperativo:

dormi tu — спавај ти
dorma egli — нека спава он

dormiamo noi — спавајмо ми
dormite voi — спавајте ви
dormano essi — нека спавају они

Congiuntivo:

Presente:
che io dorma — да спавам
che tu dorma — да спавах
che egli dorma — да спава
che noi dormiamo — да спавамо
che voi dormiate — да спавасте
che essi dormano — да спаваху

Passato:
che abbia dormito — да сам спавао
che abbia dormito — да си спавао
che abbia dormito — да је спавао
che noi abbiamo dormito — да смо спавали
che abbiate dormito — да сте спавали
che abbiano dormito — да сте спавали

Imperativo:
che dormissi — да спавах или да бих спавао ИТД.
che dormisse
che dormissimo — да спавасмо или кад бисмо спава- ли ИТД.
che dormissero

Trappasso:
che avessi dormito — да бих спавао
che avessi dormito — да си спавао
che avessi dormito — да је спавао
che avessimo dormito — да бисмо спавали
che avessero dormito

Infinito:

Presente:
dormire — спавати

Passato:
aver dormito —

Gerundio:

Presente:
dormendo — спаваши (спавајући)

Passato:
avendo dormito —

Participio:

Presente:
dormente — спавајући

Passato:
dormito — спавао

По заслуги и награда

Решавајући проблеме немачке нације, негде раније у једном свом говору г. Хитлер је рекао: „За нас је свеједно да ли је човек средњошколац или не, ми га цијенимо према његовом раду — јер он може бити и високошколац па ипак природни кретен или мајмун!“ Тим је јасно речено да су напреду потребни само радније и неутраљни здрави умови. Она високо је добра и може се прицијенити на један добар дио наше омадине (дјелимо радније па их стављамо у изузетак).

Док је младих љак или студент, не му пред очима мора да стоји да је посвећен истраживању науци и раду. Могао би служити као примјер ниоаријативе у тој правцу, за оне младине који заостају. То је и родитељска жеља, а то мора бити јасно свакоме. Дочин код нас, најчлост, видимо младеже почевши од 16 година, коју јачно пољитика занима и њој се посвећује. Сјетимо се од раније из београдском Универзитету демонстрација и испитивања новејших студентских политичких група, међу којима је комунистичка била највјетрљива. Дневна штампана котрива би овакве случајеве, извешћу одностал досадије имена ухапшених

студената, међу којима свакако и Црногораца. И по другим околностима истицало се је да у свим тим политичка испитивања црногорски студенти предлаже. Тако је у последње вријеме власт према црногорским студентима имала чаровито поповарење. Ми чисто нијесмо вјеровали томе да би наши студенти били толико окорели и прекаљени комунистима, па смо београдску штампу изјављивали, да су наши омадинци „незадовољници, којима се наноси неправда.“ Знали смо да њихови родитељи одвајају од уста залогаше или продају задње перче имовине, само да школују дјену на најдејанијој замисли.

Тврдо смо вјеровали да се наша црногорска омадина иоружаје знањем, да на пољу рада и науке предлаже савима. Гле, како смо се преварили! Наша омадина иоружавала се је политичким знањем, па користити ову ратну прилику, — мјесто науком — чаровијом се је пушкама и бомбама и беговао у некој екстрем судила, на начин какав не памти историја свијета, отлаче пролијети крв своје браће Црногораца. Изабрива злочинства и макаривање људских телеса иорисано је варварство, које омадицира дух и образване те класифицира. Жалосно је видјети школо-

Афганистан

Сирнаваљење ман. Ждрбонаица од стране комуниста

Афганистан, држава која се протеже на 730.000 квадратних километара, а има око 10 милиона становника, заслужује нарочиту пажњу обзиром на свој географски положај, који представља саобраћајни чвор свих путева који иду за јужну и централну Азију, а поглавито између руских и индијских територија.

Ова земља би могла имати велики развој, али јој потпуно недостају железнице, а оних 400 километара, које би требало изградити и који су већ давно пројектовани, да би се руско-транскаспјска пруга (Красноводск-Мерв) повезала са индијском Кета-Пешавар, наилазило је стално на опозицију не само у мионаземном гордог афганског становништва, већ и у узјамном неповерењу двају највећих заинтересованих држава: Русије и Енглеске.

Саобраћај између sjeverа и југа обавља се већим дијелом цестом, која пролази преко Кебирске превале, и то путем моторних возила. Прометну службу такође и аногобројни каравански путеви.

Политичка важност Афганстана извире из чинице да он претставља тамошњу државу између Русије и Енглеске, која је, благодарној томе, могла да избудне директни наоруажани сукоб са Русијом у Азији.

На овом геогномјском контрасту темели се афганска историја последњег вијека.

Прва енглеска амбасада, са Лордом Елфингтоном на челу, продрла је 1808 године у Афганистан, а следеће године јој је успјело да потпише савезнички уговор. Иза тога, 1838 године Енглесима се је изјасовио потхват да узвук Афганистан у индијску интересну сферу. У ствари је енглеска војска продрла у земљу, подига на пријесто једног англофилског владара, а се затим повукла, оставивши више посада.

Али погрешке, које су Енглесци починили у том раздобљу, толико су ражестиле Афганце, да је 1841 године у Кабулу избувна побуна; британски посланик је био преклан, а са њиме и велики број официра Енглески су се препали и мјесто да наутуне енергијом, почели су своје повлачење. Афганци су непремено нападали изгладнеле гарнизоне, који су се повлачили по снежној мјевани, те присијали Енглеске да попуште пред непременим афганским захтјевима. Пораз је августа био огроман: само једном јединицом Енглеску је успјело да стигне до индијске границе и да посвједочи пред свјетом срачни ударац који је претрпјела моћна Енглеска.

1842 године извели су Енглески казнену експедицију: довршили су Кабул, али обзиром на велике потешкоће одустају с ње наједре да створе протекторат, те су признали Емира.

Од тога времена се јасно разумијева, да је безабједност индијског полуострва увелико зависна од политичке пријатељства са Афганистаном. Због тога је Енглеска увијек радила на томе да га има на својој страни.

1858 године закључи за је она своје, на основу којега је послала инструкторе за трупе и одобрила помоћ за војне издатке.

У међувремену је Русија проширила своје границе према југу, јужно, приближивши се афганским границама. Од глзла је Афганистан изгубио премој руски интерес.

Године 1879 Афганистан је напуњен од Русије и тиме присиљен да закључи Гандамакски мир, којим су неке граничне територије прешли Индији, а затим је земља практично стављена под енглески протекторат, те је било одређено да испушћују Енглеска има да успоставља афганске спољне односе, преузимајући на себе и гаранцију територије од спољних напада.

Кабула је примио енглеског посланика. Али у септембру исте године поново је бујнуло непријатељство услед сибитства посланика и човјка на аутобусу. Кабул је био поново завоједан и Енглеска је у мизотам уговору одустала од права да држи посланика.

1907 године Енглеска је већ започела опклавање Немачке, а 31 августа руски министар Иваловски и енглески амбасадор Сер Николсон потписали су уговор, којим је Русија признавала енглески протекторат наглашавајући Афганистан изван своје утицајне сфере и обавезујући се да одржава односе са њим само преко Енглеске. Енглеска је са своје стране на себе преузела обавезу да не анектира Афганистан.

За врјеме Свјетског рата је Афганистан одржавао неутралност, те није претрпио никакво помемење, јер су ривали са sjeverа и југа били у савезу; турско-немачком изасланству није успјело да привуче Афганистан на своју страну.

1918 године је емир Абдулах прогласио независност земље и послао дипломатску мисију у Москву.

Енглеска је реагирала: која су отпочета су непријатељства, која су се сјемста прекинула закључењем Раваљпиндијског уговора (8 августа), којим је на индиректни начин била призната независност земље. Али Афганистан је сада већ слободно и непосредно закључивао уговоре са иностраним државама и енглеско-афгански уговор, закључен 1921 године, потврдио је ту независност. Исте је године емир прогласио устав и узео краљевски титулу.

Италија је била прва земља, која је „де ште“ признала нову афганску државу.

Аманулах је за врјеме своје владарине настајао да свестрано европеизира земљу, нарочито на примјеру напредка Турске, са којом је 1928 године закључио уговор о пријатељству и безбедности.

Али унутар земље ситуација није била стабилна због велике непремености побуна и борби претендента на пријестоло. И август је Аманулах 1929 године био присиљен да напусти краљевину и земља је девет месеци била у власти једног револуционара — ми Сабулбејди који је девет месеци била жестоко добро, запосео Кабул и био проглашен за краља.

Потом је краљ је претрпјела неколико крађа, и у мају 1930 године био је обавезан енглеско-афгански уговор из 1921 године. 1931 године Афганистан закључио са С.С.С.Р.-ом уговор о неутралности и неизајану.

Али Назир, који је такође развио важно дјело реформације и модернизације земље био је 1933 године убијен. Њега је наследио његов син Захир Мохамед, француски литомач.

1936 године је Афганистан обновио за даљих 10 година пакт са Русијом, закључен 1931 године.

Али знатно важнији политички чин био је приступање Афганистана Источноме или Савадбадском пакту, закљученом 1937 године са Турском, Ираном и Ираком. Овим уговором о пријатељству, нечепавујући и савјетовању почео је Афганистан своје познице.

У почетку савезничког рата објавио је Афганистан своју неутралност. Почетком 1940 године говорио се о руском приходу на афганским границама. Али ситуација је остала мирна. Када су Б-гледи отпочели своје операције против Ирака који је један од чланова Источног Пакта, приближила се и Афганистану опасност, која је порасла са енглеско-руским савезом, јер је на тај начин помрнемо отпала руско-енглеска пријатељство, главни ослонац афганске независности.

У мјезу јулу 1941 године одржао је Краљ руску бесједу, у којој је изјавио могућих опасности — изражио велику земљу да за врјеме рата остане потпуно неутрална.

26 јула била је прокламована неутралност. Али Енглеска је већ нидала у правцу Ирака, да би успоставила слободне саобраћајне везе са С.С.С.Р.-ом.

Позлије энглеско-руског напада на Иран и осигурања пута за Иран у Русију одржао се ипак Афганистан. Тада су за омежи такође и против ње земље енглеско-руски протести у велим пријуство и италијанских и немачких државама.

До прије пола године свакога јутра у рану зору и у вече, са високог турског манастира Ждрбонаица, Немањина аждаубине, на lijeвој обали р. Зете према Даниловом граду, велико звоно је оглашавало јутарњу и вечерњу и позивао на молитву Богу, православни свијет. Неђељом и празником, долазио је народ из околиних села и вароши, те поклонили из разних крајева Црне Горе, да се поклоне моштина св. Арсеније, које су ту почивале и, да послеје службе боже по неколико сати роведу у летошма манастирске шуме, међу старим храстовима и ноћу боринама, цвијењавцима, ливадама и др. манастирским летошма.

Пола године дана умукнула су звона са турског манастира Ждрбонаица, зато што су партизани — комунисти, руси ипоши народних светиња, — извршили митраљење и најестали на врху турског само звона. Када је то виђела окупаторска војска, обасула је манастир и његове зграде које о и околини, са топовима свих калибра из Данилова града.

8 марта националистичке групе г. Баја Станишића: Подгорички батаљон под командом јунака данашњих дана г. Мајора Реље Пилетића, 2 чете Павковићког батаљона и Даниловградска чета, ослободиле су ман. Ждрбонаиц, такође села: Секулиће, Горицу и Међице, од комунистичке немани. Истога дана се на врху манастирског застава, залеприла националистичка застава и једновремено зајурјала звона.

Се манастирске зграде су порушене, у ади се поконици зјапе рупе од тешиког топског граната, све дрвене оне манастирске пресана од граната, манастир је много оштећен током митраљеторатрај не повријеђе.

Испод митраљеторатрај цркве је страшно поштрпана, да се крв у жилама леда, да се поштрпје светиње. Одмах са улаза у цркву на lijeву страну пада у око велика гомила пепела, глатарача и остаци, одакле су се сметиљали стражари на митраљење, и прелазу на јужну страну, у којој долазило је био смештен митраљење. Све одрубене књије су набацине и комади одлучка бачени широм цркве и око ње. У цркви нема никде крста, пољепљеја, свијећњика, кандилонце или ма какве вредне ствари. Све иконе су популене, а многе побацине у доњој околини манастира по платовима, само двије-три стоје у горњем дијелу иконостаса, које рекао бих, попријеко нас гледају и прекорвају. На два мјеста у цркви изваљене су велике плоче из црвене саљичи, такође и у олтару, сигурно зликовци су мислили, да је ту често врједно законано.

Писот са коштима св. Арсеније ваљда је издубер управитељ манастира превио у цркву код Јеленка. Уопште изглед цркве више личи на обични пећнику, него на Божи храм. У прву неђељу послеје ослобођења ман. Ждрбонаица од комунистичке жављана и са захтјевама њиховог протјервања. Обзиром на претходни сукоб са Ираном више Афганистан наишао за могуће да одбије захтјеве дају савезника, те је „последје брижљиво проучавана захтјева енглеске и свијетске владе, и иберод штога што ије смирнаво нообривањем, у сврху избегавања сваког узарска неуспјесача, усвојено је предлог да откаже боравак у земљи немачким и италијанским поданицима“.

Тш корак је пред свјетску јанност свјетског и Афганистан на страни демократског заједнице, али на свјету се види да је нешто политички огрнетаниј неустаства, Баска, бујностно дозвољава да ли Афганистан устими дође ли тако мизичне или су пак и више је ваде укониране у панамиским истама што Јанвн заступа и побједоносно остарје.

Лино Бишћ

некрсти, четири свештеника, који су се налазили у националистичким редовима, одржали су службу, пошто су преходно доијели свештеничке одјеиња и др. што је потребно за службе литургије, из цркве св. Теikle у Даниловом граду. Црква и авлија је била дупке пуна официра и војника националиста и, када свештеника царских двери огласио литургију са: „Благословено царство...“ а истовремено зајурјала 3 манастирска звона, ока није било које није заасуали.

Поред овако јасних чиница, које истражују недеља комунистичке губе, а да не говоримо о „Псећем Гробљу“ Јајамма, попорницама и шкриповима, у којима су послеје уобитва, на и живе, најбоље наше људе зликовци бацали да би сакрили своја крвоштва, чак живе и животиње, о запаљеним и ошљачаним доловима, које су своје дана извршени — зар има још неке око идијева, да узме пушку и да гони и убије ове крволоче, такви су или симпатизери ових крволоче, или страшливеве кукавице. Први су опасни исто као они у шуми, али нека упамте, доћи ће ред и на њих. Има и таквих, а нарочито у варошима који националистички покрет наивају „братоубилачки рат“ а зар не знају изреку највећег југословенског генјеје Његоша, гаје у Горском Вијенцу каже: „Зло чинити од зла бранити се, ту злочинства нема никаквога“ а страшливци и кукавице, зар не знају изреку, опет у Горском Вијенцу: „Страж животу образ каља често.“

Националиста

Са обзиром на то да се општа ситуација знатно побољшала, Гувернерство Црне Горе дозволило је грађанству Цетиња слободно кретање до 10 часова у вече.

ОГЛАС

Купујем грађалиште или кућу у Београду, понуде слати Крчка Загреб, Кумичева 10/II.

2-3

ОГЛАС

Легитимација издата од стране оштењене послужбене под бр. ел. 868 од 20-IX-1941 а која гласи на име Пуришић Драга др. крамар. службена Цивилног секретаријата, изгубљена је те се оглашава нежеље.

1-3

Свади, нека не остане ни недеља веље да прележи авалуд! Гаје не успјесја пешница и укукуру позитиве јечам, омас, ражж. Искористиш повремену авалу а крамар. Раборитне додише по шумама. Ту су назовне дожде веље. Учипате све да идућу зиму вождте пржевијети!

ПОЗОРИШНА КРИТИКА

— Какве ти си дошла синоћна престава?
— Задрештак је слав.
— Петар очет тирди да је слав почетак.
— Значи, да је си гласаво исостар?

АКТУЕЛНО

— Је ли так, ресоше ми, да си се и тк уписао у изабилонне фрот?
— Јесам, сице, дајмо. Ту нам је свиња мјесто.
— Зашто си био сао прилоге за оне у шуми?
— Пст, — то су тирговачке тајне.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

Које је позитиве колаче пронашла случајно једна дијеличица?
Које европске ријеке наноси око свог уљета толико земља да сваке године отме од мора један милијарди кубних метара?
Косице је Данте њим година када је сржа Беатриче?

ША Л Е

— Празник ми сто девера.
— Немам код себе.
— А код куме?
— Хајде на питање, сан су зарали.

У једном свјету свештеници држи прелазу: убојити је да алазови најтеји непријатељ.
— Један парихан: уналтејеско наравно.
Уналтејеско је што што си прелазу пререкао.
— А што је?
— Да је било своје непријатељте.

Посљедње вијести са ратних бојишта

Генерално повлачење у Бирми — Предајница капитулације

Јапanske трупе у Бирми прислије су Англо-Кинезе на повлачење и већ се налазе на 32 километра од Мандалаја. Удес друге пристонице је запечаћен. Град је скоро на домету тешке артиљерије. Са сјeverно-америчке стране се сазнаје да је командант савезничких снага на бирманском фронту генерал Шинвел наредио генерално повлачење на цијелом фронту, што ће довести англокинезске трупе на 100 километра даље према унутрашњој земљи. Врло симпатична су признања Рајтеровог војног критичара, да британска и кинеска повлачење на бирманском фронту постају све већа, уржавајући тако све више сам град Мандалаја. Енглицани пред реалним чињеницама присилени да престану са причама о томе како Бирма има да послужи као трљвања за јурш и да поновно освајање изгубљених територија, те напонак и за уништење јапанских трупа.

Кроз сву ову седмину наставило се повлачење енглеских и кинеских трупа на том фронту, под сталним притиском јапанских јединица. Бирмански омладина се све више окупула под јапанском заставом, у жељи да се освети за разор, што су починили чункингски војници у земљи. Кинески комунисти у знак репресалије за такав покрет у народу масакрирају цијело становништво од 16 до 30 година, да би тако спријечили омладину да прелази јапанским трупама. Сам Чанг Кај Шек је, у страху од посљедица таквих сприности, издао упутства командантима, са дневном заповијешћу да се спријечавају такви предаји њихових војника.

Чункингска влада хтејла би да искористи јуриш поразе Енглеза, узме у своје руке цијелу војну контролу над Бирмом. Јадау јапански лист јавља у вези с тиме да је Енглеска са великим недовољством допустила Чункингску контролу над бирманским саобраћајним везама, чинећи то као прелуду за даљња већа похућтања.

Али ипак недовољство које влада у Чункингу против британских војних власти нехотично расте. Енглесе осуђују ради њихове одсутности при неопходној одбрани Бирме.

У Лондону се са великом забринутости прати ситуација, те се почиње сматрати невазбежном капитулација и на том фронту. Британске трупе су изгубиле већину свога материјала, док Јапаници нехотично добирају појачана. Признаје се да Кинези узму највеће напредак за одбрану стратјиског пута који иде до жељезничке трге Мандалаја—Лашоу, јер ако јој немачка успије да пресеку воју везу, постоји могућност да кинеске трупе буду околне. Амвољенишким ставом око Ситанга пријети исти опасност.

Черчловље вијести у Енглеској знатно су оштре. Јачност сматра сава, постоје толики да гдједа који су по наредби сматра да Черчлв заступа само изградбе своје партије, а није само цијеловитог напредка, који се бори и страда да без икакве перспективе наде. Један позитивни писан анализира оци су саву Черчлов положе у једном чланку, којег је на Лондону упутио аргентинског листу „Ла Навион“. Черчловска партија — аргентинске писан чланка — сада се више него икада противи својој социјалној невојници.

Јавност очекује са нестрпеленом да Крипис дадне исповијест извјештај о индијским преговорима. У међувремену стижу у Лондону поразне вијести из Индије. Индијски конгрес — као што саопштавају шведски дописници из Лонда — на десетинама је гласове проширено у бирманском политичком кругу поима о савезничким политичким споразуму. У конгресу расте напетост између Мусулманца и Индуса и све се више манифестује мржња према Енгле-

Зузумање најважнијег саобраћајног чвора у Бирми

Чункингска Кина потпуно изолована — Англокинезске повације компровојане

У британским званичним круговима сматра се ситуација у Бирми врло критичном. Данас је у Лондону објављен један комунике о операцијама које су у току на том сектору, те се истиче да су Јапаници навели жестоки напад на један важредно место саобраћајног чвора. Одатле полазе 2 пута, један према западу, а други према северу, који стиже до жељезничке линије Мандалај—Лашоу. На ситангском фронту су Енглице у пуном повлачењу. На фронту Иравадија је положај врло опасан.

Радио Нјујорк је у посљедњем часу објавио вијест да су јапанске брзе моторизоване јединице стигле до Лашја, где се завршава жељезничка пруга, а почиње аутоуста за Чункинг. Лашја је мјесто где се снабдијевања прекрцавају на друга транспортна средства, јер жељезница престаје.

Присуство Јапанаца у Лашју означава прекид јединствене и повучене бирманске цесте преко које је кинеска војска могла да прима снабдијевање од савезника, и преко које је са своје стране могла упућивати помоћ бирманским снагама. Чункингска Кина је изолована у борби против Јапана. Осим тога присуство Јапанаца у Лашју означава неповраћиви слом англокинезских трупа које оперишу на Иравадију, Ситангу и Салуену.

У Лондону и надаље стижу најпоразније вијести о савезничком положају у Бирми. Енглице су изложене не само јапанском притиску, него и првобитној провали. Стављеница Довнак је јарак да Чункингска Кина није да уредници нападну Британце у Паданги. Је Гватују према се од путника у трку везице. Палав борасти рат у знатној мјери пустоши међу већ и онако околности испораним британским трупама.

Енглеска у немогућности да помогне Аустралији

Високи Британски Комесар за Аустралију — према вијести једног енглеског листа из Мелбура — изјаснило се обимно у вези са тешким ратним положајем у којему се налазе Енглеска услед губитка бродовла. Високи енглески функционер је потврђујући жељу Енглеске да пошаље трупе за одбрану Аустралије, изјавио да то није могуће услед недостатка броја бродовла. Услед тог недостатка — рекао је он — била је да Аустралија добије помоћ од Сједињених Држава. На тај начин је Високи Комесар потврдио некако Британци, која је пријављена да Аустралију предстоји Сједињених Држава, која ће сигурно, као што се од других чињеница инако врло јасно, постоји сјeverноамеричка колонија, док то Јапан буде дозвољавало.

Постоји страх да ће становништво прижити помоћ Јапанцима који дође са њима у додир. Гаври је задржао свој стари став и не поштује.

Стижу вијести из Чунг Кинга да је Чанг Кај Шек разочаран нехотичним британским погледима у Бирми, и да је издао наређења да се повлаче Кинески Експедициони корпус из Бирме.

Кинески финансијски кругови су деорентисани убустварањем ситности кинеских банака услед повлачења из Бирме свих енглеских банкарских предузећа.

Ова ситуација је логички резултат вијести, која савизам дајемо објавља новим успјесима непоколебљиво уједињење у коначну капитулацију највећег фронта, о којој се већ говори у Лондону, и у дефинитивну победу која је такође невазбежна.

Експозе Криписове пропале мијеније

Господин Крипис је 29 прошлог мјесеца дао у Палати оштрина експозе о својој мисији у Индији.

Он је изложио три негативна мотива који су су се противили могућности ваклуења споразума, а то су: непосредно приближавање непријатеља индијској обали; дефетистичко расположење извесних класа индијског народа услед догађаја у Источној Азији и неслагања у погледу будуће владе Индије. Затим је Крипис говорио о пуковнику Цонсоуну и дефинисао је његов боравак као случајан, те је на тај начин хтео да категорички искључи сваку интенцију владитељске владе у индијским пословима. Ситуација у Индији је врло озбиљна и стога насушно је потребно да се уједињају јапанске и британске снаге — рекао је Крипис — морају по сваку цијену остати у рукама британске команде.

Збиља је сасма различита, јер је господин Цонсоун не само преузео вођство индијске политике уопште, него се чак осјећа овлашћеним да омањавача досадашњу енглеску политику у тој земљи, да је жигоше преврши строго и да своје најаве удеси тако да из њих насно истиче како је британско господарство у Индији већ скроз, као сузана на западу, запало и замиро.

Колико ће потрајати америчко поспореве у тој земљи одачује јапанско врховно заповједништво, које не губи временом све више приближава срцу његовог покривања. Из које је до тада велика мјеришта само користити и да уопште није могуће да помиривају. Јапан је кинуо час да се не даје да се чим од више се чини са плућа жуди и тежи.

Британске акције дуж обала Сјeverног мора навише су на јак и одлучан отпор немачке сабаре, која је проузроковала велику штету и у аријским бродовла, тешко десетковава енглеске трговачке бродовла. Јапански суни дан неважно одбрањени бродовла је 19 британских авијата.

Немачки борбени авиони завршили су јак напад на град Нортвик, где су бацили велики број запалјивих и разорних бомби, које су проузроковале силне пожаре и огрећну штету. Енглески град Бата добио је исту лекцију, од које се неће опоравити ни Черчилловом помоћу, јер све гори.

Напад на Келн, што је британска авијација катвала у ноћу између 27 и 28 прошлог мјесеца, доказао је још једном како енглески авијатари не циниљу уопште на веће објекте, јер су погодили само грађанске станове, цркве и грчка постројела без икакве велике вредности. Извијено становништво било је при томе жртвато. Оборено је 9 авијата.

Британски изоловани авиони извршили су најновије највишаке летове изнад Јужне Иберачке, али је том приликом обомело око двадесет осам авијата. Британске авијације изгубиле су у овом сектору текло поједине борбе и напад 28 мјеру узумео 38 авијата, не рачунајући других 25 авијата обомених од немачких дознава пригодно бомб провања енглеског града Јорка.

Плебисцит у Канади

Плебисцит који је канадски канадска влада за одобрење отстранила трупа преко океана у земљи Велике Британије, потврдио је јаву струју вртовити савезним потхватама. Прве вијести јављале су се од 4 милиона гласача њих 1.500.000 изјаснило против тог предлога. Наравно је било противника било у провинцији Квебек, што показује да је то и позад интензивне британске пропаганде, врло непогодно да се гласач помете последнем напору британског империјализма.

Рођендан јапанског Цара

Пуштање уробничких заробљеника Пригодом рођендана јапанског Цара објављене су у цијелој земљи свечане церемоније. Сви Јапаници су се, окренули лицем према Царском двору, молили за дуги и славни живот својих владара. Обожавања својега владара потврдио је народ у једној церемонији, у којој је изразио своју непоколебљиву вјеру у будућност отаџбине и чврсту одлучност да настави рад до победе.

Главни Командант јапанских наоружаних снага у Холандској Индији наредио је пригодом рођендана јапанског Цара да сви уробнички тога краја заробљени током рата, а који су показали вољу за сарадњу са Јапаном, буду од стране војних власти враћени у њихову отаџбину. Јапанске војне власти ће помагати породице оних уробничка који су се борили на страни Јапанаца, пружајући имста здравствено и школску помоћ.

Немачке репресалије и опис бомбардовања Нортвика

У кометентним круговима се истиче да је напад у знак репресалија на град Нортвик успио са нарочитом жестином. Под најбољим условима видљивости стигли су намачки авиони над град нешто прије поноћи, те су на њега сасули хиљаде бомби. На тај начин је главни град грофовије Нортвик ускоро био св у пламену. Авиони су се спустили на најмању висину, те су могли видјети како су се читави блокови кућа претворили у строхавите рушевине. Енглески ноћни ловци су покушали да ометну акцију, али им то није успјело. Немачки апарати су на најбољи начин завршили своју мисију, залавши Британцима ноћу жестоку лекцију за њихове нехумане ваздушне нападе на немачке градове Либек, Росток и Келн. Два немачка авиона нијесу се вратила у полавну базу.

Како је госпо Хитлер у свом говору најавио, репресалије ће се од сада постојано вршити све јачом интензивношћу и на крају ће се видјети како ће навуће дебелим коат.

Табриданја за сарадњу са Јапаном

Шеф тајландске владине мисије који се сада налази у Јапану потврдио је непоколебљиву одлуку да се развије аједињеник непријатељ у овој садашњој исторској борби за успостављање новог поретка у Источној Азији.

Коментар руске правде

Званични орган руске комунистичке партије објавио је позив за појачане производње у свим гранама ратне индустрије. Правда истиче да за потребе Основе воде немачке, италијанске и савезничке индустрије. Доказује напредак у свом позиву да ова чињеница наведе све њеу потребу да се појача производња искористијући сва средства. „Треба у Русији штетати гориво, будиће да — дословно довршава Правда — један од најважнијих центара производње угља, Доњецки базен, лежи у непријатељским рукама.“

Овај јавни позив на штедњу нарочито угља доказује како се осјећа оскудина у производњи болшевичким фабрикама, иако настапа доба када ја приватни станови не употребљавају за гријер.

Сва чињеница да се преко новина дакле јавно, заговара таква врста штеђења, оправдава претпоставку да се у пространој руској земљи води жестока борба са оскудном као и са савезничким јединицама, које се припремају за последњи ударак болшевичку и црвенком тероризму Стаљина и другова.

Штампарија „Обла“ — Петан.е